

Планета казок від батька Цибуліно

*Методичні поради до 95-річчя від дня народження
італійського дитячого письменника*

Джанні Родарі

Київ 2015

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Планета казок від батька Цибуліно

*Методичні поради до 95-річчя від дня народження
італійського дитячого письменника
Джанні Родарі*

Київ 2015

ББК
П
УДК

Матеріал підготувала: Осадча Ю.В.
Літературний редактор: Кійко Н.М.
Відповідальна за випуск: Гордієнко А.І.

Методичні поради присвячені 95-річчю від дня народження відомого італійського дитячого письменника Джанні Родарі (1920-1980). У них розповідається про життєвий та творчий шлях казкаря, а також подаються розробки заходів, які популяризують його твори.

Видання адресоване працівникам дитячих бібліотек, батькам, педагогам.

© Національна бібліотека України для дітей

...Кожна людина змалечку володіє цілим світом, і це не коштує їй жодного шеляга. Так, світ належить їй, треба тільки закачати рукави, простягти руки і взяти його.

Джанні Родарі¹

Автор цих слів знав, про що писав. Він сам мав у своєму розпорядженні увесь світ. Навіть два. Світ написаних ним казок (цілу галактику!) і світ дітей різних країн, які захопилися його казками.

Він був сином свого часу, своїх батьків-трудівників, своєї батьківщини Італії — і назавжди став громадянином країни Дитинства.

Джанні Франческо Родарі народився 23 жовтня 1920 року. Його батьківщина — містечко Оменья на півночі Італії. У часи дитинства Джанні Родарі Італія переживала далеко не кращі часи: більшість її населення жило за межею бідності, багато хто заробляв на хліб за кордоном. «Італія з маленької літери», «країна, де залишилися одні жінки», — так згодом назве письменник батьківщину. Батько майбутнього автора «Пригод Цибуліно» був пекарем, отже, чим пахнуть ремесла, малюк пізнав ще з перших днів народження. Певно, від батька він успадкував душевну ніжність, зворушливу любов до людей, співчуття до усього живого. Родарі-страшний помер від запалення легень після того, як рятував з глибокої калюжі кошеня. Десятирічний Джанні був вимушений кинути школу і піти працювати. Згодом історію свого дитинства Джанні Родарі перекаже у сумній повісті-казці «Подорож Голубої Стріли», назвавши головного героя своїм другим ім'ям — Франческо. Чи не тоді вже у малого годувальника родини визрівали думки про те, що діти повинні не працювати, а ходити до школи, що різдвяні подарунки мають отримати навіть найбідніші з них? Що найогидніше на світі — це несправедливість, а справжньої поваги заслуговують люди-трудівники? Недивно, що у часи Другої Світової війни, коли Італія опинилася під владою фашиста Муссоліні, доля призвела молодого Родарі до Руху Опору.

В юності він мріяв стати музикантом і художником, грав на скрипці, навчався у вчительській семінарії, але систематичної освіти так і не отримав. Деякий час вчителював у початковій школі. Можна

¹ Родарі Д. Планета Новорічних Ялинок. — Київ: Веселка, 1997. — С. 447.

з певністю сказати: нудно на його уроках не було нікому! Адже молодий педагог не стільки вчив дітей письму та арифметиці, як фантазував з ними разом! «А що було б, якби...» — і пропонував дітям найабсурдніші питання. Що б ви робили, якби до вас завітав крокодил? Якби ви йшли звичайним собі шляхом до школи, а опинилися на невідомій планеті? Якби у вашій шафі оселився собака? Взяти ситуацію, довести її до абсурду, перевернути усе з ніг на голову, зменшити або збільшити те, що є звичайним, роздивитися у ньому незвичайне — ось як народжуються казки. Згодом знаменитий вже письменник Джанні Родарі напише серйозну книгу «Граматика фантазії», у якій викладе свої погляди на роботу людської уяви — одним словом, перевірить алгеброю гармонію. Книгою захопилися і діти, і дорослі — не менше, ніж казками Джанні Родарі. Та й його казки відкриваються чарівним словом «якщо»... Якщо народиться хлопчик із найгучнішим у світі голосом і потрапить у країну — таку собі навпакинію? Ось вам і казка «Джельсоміно у країні Брехунів»... А якщо на день народження хлопчаків подарують коника-гойдалку — а той дивись і перенесе його у космос! («Планета Новорічних Ялинок»). Але це не були фантазії заради фантазій... Як іграшковий ведмедик або лялька стають для дитини не просто забавкою, але й тими, кому вони віддають свою любов і вчать доброти й самовідданості, так «іграшки із слів» Джанні Родарі вчили розрізняти добро і зло, правду і брехню, співчувати знедоленим...

Після війни Джанні Родарі всерйоз зайнявся журналістикою. Не можна стверджувати, що він закинув роботу вчителя, скоріше, розширив свою аудиторію, працюючи для усіх італійських дітей, читачів «Дитячого куточка» у газеті «Уніто». І — без перебільшення! — мав там шалений успіх. Адже рожеві історії про ангелат, якими перегодовували у той час дітлахів, змінилися віршами та історіями про реальне життя, але не сіро-буденними, а соковитими і по-справжньому захоплюючими!

У 1951 році на сторінках журналу «Піоньєре», який редагував Джанні Родарі, була надрукована його повість-казка «Пригоди Цибуліно», яка одразу принесла славу молодому поету і журналісту. Правда, спершу його визнала не рідна Італія, а Радянський Союз. Нічого незвичайного у цьому не було, адже казка про пригоди хлопчика-цибульки та революцію в овочево-фруктовому королівстві іде-

ально вписувалася у радянську дитячу літературу, і Цибуліно із легкої руки Самуїла Маршака, який редагував російський переклад, успішно прижився на нашому ґрунті. Як виявилось — назавжди.

В чому секрет популярності «Цибуліно»? Адже крім того, що у казці олюднені овочі та фрукти, більше немає жодного чарівництва. Її герої не вирішують свої проблеми легким помахом чарівної палички — Цибуліно і Редиска, Кріт і кум Гарбуз, Вишенька і Полунчик можуть покладатися тільки на власну хоробрість, спритність, працьовитість, вірність дружбі, взаємодопомогу. І революція відбувається дуже і дуже м'яко, без кривавих битв і жертв. Навіть найбільший злодій синьйор Помідор після свого ув'язнення став працювати помічником садівника — майже як останній китайський імператор. А замок графинь Черешень віддали дітям, де нащадок графського роду Вишенька та селянський хлопець Цибуліно сидять у школі за однією партою. Та й чи мріяв хлопчик-цибулька про зміну суспільного ладу, якщо хотів лише одного — визволити із в'язниці старого батька та інших чесних людей? А якщо у нього добре серце, то він не може пройти повз жодного скривдженого.

«Він зробив свого Цибуліно гучним, мов барабан. Завирувало справжнє життя серед Лимончиків, Вишеньок, Груш і Цибуль. І хоч там виявилися всі синьйори — від Помідора до Гороха, це не заважало нам зрозуміти, що Цибуліно ми їм не віддамо. Він — наш!»², — писав у передмові до одного із українських видань казки Джанні Родарі український письменник Григорій Почепцов.

«Нашим» Цибуліно виявився не лише в дитячій літературі: незабаром він безжурно виспівував свою пісеньку із кіноекрану, танцював у балеті Карена Хачатуряна «Чиполліно», захоплював дітлахів однойменним мультиплікаційним фільмом. Не менший успіх мали і інші твори Джанні Родарі, за якими також були поставлені фільми («Чарівний голос Джельсоміно») і мультфільми («Голуба Стріла», «Перетворення», «Хлопчик із Неаполя»). У фільми режисера Тамари Лісіціан «Чиполліно» знявся сам Джанні Родарі під час чергового приїзду до СРСР. Проте, незважаючи на гучну славу, стосунки автора «Цибуліно» та колишньої наддержави складалися

² Почепцов Г. Планета казок // Родарі Д. Планета Новорічних Ялинок. — К.: Веселка, 1997. — С. 5-6.

не завжди рожево. Наприклад: книгу про радянських дітей Джанні Родарі так і не написав, і жалівся друзям після зустрічей із школярами: «Вони якісь штучні, наче заморожені...». Та й досить швидко настигло розчарування радянською інтелігенцією: чуйне серце майстра слова вловило у її словах та вчинках подвійне, а то й потрійне дно. А письменник, який наніс на казкову карту світу Країну Брехунів, найбільше цінував Правду...

У 1967 році Джанні Родарі був визнаний кращим письменником Італії, а через три роки отримав найбільшу нагороду у царині дитячої літератури — Золоту Медаль Ганса Крістіана Андерсена. Це сталося за три роки до його смерті.

У 2015 році батькові Цибуліно та Джельсоміно виповнилося б 95 років. Ця солідна дата аж ніяк не пасує дитячим письменникам, особливо тим, що воліли входити у дійсність не через двері, а у кращому випадку — «входити через вікно». Легко перетворити цей ювілей у бібліотеках для дітей у веселе шоу — з іграми, конкурсами, зустрічами з улюбленими героями, переглядом кіно- та мультиплікаційних фільмів. Незамінним помічником буде, насамперед, сам ювіляр, точніше його книга «Грамматика фантазії». При підготовці заходів пропонуємо скористатися вправами, які можна запропонувати дітям, щоб вони самі складали казки та різні історії, взявши при цьому за основу творчість Джанні Родарі (див. додаток). Біля виставки «Чарівне слово Джанні Родарі» (додаток 2) пропонуємо читачам-дітям вікторину «Старі пригоди на новий лад»: нехай діти пофантазують на теми його казок. Наприклад, що було б, якби Цибуліно опинився у Країні Брехунів, Джельсоміно у рішучу мить втратив голос, а іграшковий поїзд Голуба Стріла опинився на Планеті Новорічних Ялинок? Крім традиційної книжкової виставки, для якої варто підібрати найкращі видання казок Джанні Родарі, можна також оформити виставку дитячих саморобок та малюнків на теми його творів та провести конкурси на кращу історію за мотивами його казок, кращий малюнок, кращу саморобку.

Позмагатися у знанні найбільш відомих казок («Пригоди Цибуліно», «Подорож Голубої Стріли», «Джельсоміно у Країні Брехунів», «Планета Новорічних Ялинок») читачі-учні 1-4 класів зможуть під час літературної гри «Вікторина-Родаріна» (додаток 3). Для читачів-учнів 5-6 класів радимо провести інтелектуальну гру

«Розумники і розумниці» під назвою «Планета Джанні Родарі», включивши до переліку питань ті, які стосуються не лише творчості, але й біографії видатного італійця.

Крім літературних ігор та конкурсів, популяризації творів Джанні Родарі сприятиме перегляд читачами кіно- та мультиплікаційних фільмів за його казками. Уривки з них добре використати під час проведення літературного ранку «Цибуліно та його друзі, або Велике примирення овочів та фруктів» (додаток 6). Такий захід буде цікавим як найменшим читачам, так і дітям більш старшого віку, завдяки оригінальній трактовці конфлікту героїв «Пригод Цибуліно» (революцію міняємо на наукову дискусію), так і багатому пізнавальному матеріалу, присвяченому овочам і фруктам, про яких йде мова у казці.

Звісно, заходи до ювілею того чи іншого письменника працівники бібліотек для дітей зазвичай прив'язують до конкретної дати, але, певно, не треба ставати заручниками календаря. Наприклад, влітку можна провести слайд-презентацію «Частування від Цибуліно» (матеріали до неї див. у додатку 6) запропонувавши дітям не лише зустрітися із улюбленими героями, але й самим приготувати нескладні, але смачні страви. А гра «Подорож іграшкового поїзду» (додаток 7) буде доречною під час циклу новорічно-різдвяних свят.

... Джанні Родарі народився у першій чверті XX ст., а пішов з життя у останній — з того часу не раз змінювалася політична карта світу, зникали одні та з'являлися інші держави, переосмислювалися події світового значення. А його твори не втратили актуальності — зазвучали новими нотками. І досі діти — громадяни світу — товаришують із веселим та кмітливим Цибуліно, перемагають брехню із гучноголосим Джельсоміно, слухають ті казки, яких розповідав по телефону батько своїй доньці, — і так буде завжди, бо справжня дитяча книга, народжена любов'ю та щедро розфарбована фантазією — є вічною.

Ігри від Джанні Родарі

Вправи на розвиток фантазії за книгою

Д. Родарі «Граматика фантазії»

1. **Казка з одного слова.** Написати будь-яке слово. Підібрати слова, які б починалися на літери у цьому слові. Скласти казку із цими словами. (Приклад: *помідор*: пиріг, огірок, мавпа, їти, дім, олень, радість).
2. **Чарівний префікс.** Додамо до звичайних слів префікси «анти», «не», «міні», «трьох» і вигадуємо історію з цими словами (Приклад: Антицибуля, трьохкіт, мінісонце, несіль).
3. **П'ять слів – і одне чуже.** Виписати п'ять слів з казки і додати до нього одне чуже. Придумати історію із цими словами. (Приклад: Цибулино, в'язниця, Павук, Кріт, літак.
Іграшки, Новий рік, Фея, песик, король.
Пірат, кіт Шкандибчик, голос Джельсоміно,
художник, ведмідь).
4. **Казковий салат.** Скомбінувати казки та вигадати нові пригоди казкових героїв. (Приклад: Цибулино та його друзі потрапляють у Країну Брехунів. Поїзд Голуба Стріла опиняється на Планеті Новорічних Ялинок).

Чарівне слово Джанні Родарі

*Книжкова виставка до 90-річчя від дня народження
Джанні Родарі для читачів-учнів 1-4 класів*

Звернення до читачів. Дорогий друже! Знаєш, яким чарівним словом можна викликати казку? Це слово найпростіше: «якби»... Що було б, якби, наприклад... Овочі і фрукти розповіли нам про своє життя і пригоди? У новорічну ніч ожили іграшки (певно, ти колись мріяв про це?) і вирішили власноруч розпоряджатися своєю долею? Або народився хлопець із таким гучним голосом, що навіть країну може зруйнувати? Якби опинитися на незнайомій планеті? Побачити у небі торт? Зробити палац із морозива? Стати невидимкою? Потрапити у телевізор? Якби... якби... якби...

Бажаєш дізнатися, що трапилось? Читай казки і вірші Джанні Родарі! Адже саме він замислився над усіма цими «якби...»

I. Хлопчик-цибулька відомий усім.

Цибуліно був сином Цибулоне і мав семеро братів. Звали їх Цибулетто, Цибулотто, Цибулутча та іншими подібними іменами, найкращими в шановній цибулинній родині. Люди вони були, що й казати, хороші, але безталанні.

Д. Родарі. Пригоди Цибуліно³

Родарі Д. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Д. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; іл. А. Чукавіна. — Київ : Школа, 2001. — 282 с. : іл. — (Золота б-ка).

Родарі Д. Пригоди Цибуліно / Д. Родарі ; пер. з іт. А. Іллічевського ; мал. В. Сутеева, В. Григор'єва, К. Полякової. — Київ : Молодь, 1956. — 197 с. : іл.

Родарі Д. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Д. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; худож. Л. Якшис. — Київ : Махаон-Україна, 2004. — 143 с. : іл. — (Золота колекція).

³ Родарі Д. Планета Новорічних Ялинок. — Київ: Веселка, 1997. — С. 11.

Родари Д. Приключения Чиполлино / Д. Родари ; пер. с ит. З. Потаповой; под ред. С. Маршака ; рис. В. Сутеева. — Переизд. — М. : Дет. л-ра, 1974. — 254 с. : ил.

Родари Д. Приключения Чиполлино : повесть-сказка / Д. Родари ; пер. с ит. З. Потаповой ; худож. Г. Злобин. — Кишинев : Литература артистикэ, 1989. — 238 с. : ил.

II. Казковий поїзд та його пасажирів.

— *Отой хлопчина... Цей Франческо, гадасте, одержить від Феї подарунок?*

— *Навряд, — відповів Начальник Вокзалу. — Його мати щось давно не приходила, а листів од хлюїтра нема.*

— *Отож, — почав знову Курдуплик, — ми знаємо, як його звать, відома і його адреса. Чому б нам не зиятися всім звідси і не піти до нього?...*

— *До кого? — перетитала одна із Ляльок.*

— *До Франческо, до кого ж...*

Д. Родарі. Подорож Голубої Стріли⁴

Родарі Д. Подорож Голубої Стріли : повість-казка / Д. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. книжк. проєкт, 2009. — 170 с. : іл. — (Бібліотека шкільної класики. Позакласне читання ; 5 кл.).

Родарі Д. Подорож Голубої Стріли : повість-казка / Родарі, Джанні ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. книжк. проєкт, 2009. — 175 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер).

Родари Д. Путешествие Голубой Стрелы : сказоч. повесть / Д. Родари ; худож. Л. Владимировский ; пер. с итал. Ю. Ермаченко. — М. : Дом, 1994. — 159 с. : ил.

Родари Д. Путешествие Голубой Стрелы. В 2-х кн. Кн. 1 / Д. Родари ; пер. с итал. Ю. Ермаченко ; худож. В. Зайцев. — М. : Приложение к журналу «Зарубежная радиоэлектроника», 1992. — 64 с. : ил.

Родари Д. Путешествие Голубой Стрелы. В 2-х кн. Кн. 2 / Д. Родари ; пер. с итал. Ю. Ермаченко ; худож. В. Зайцев. — М. : Приложение к журналу «Зарубежная радиоэлектроника», 1992. — 64 с. : ил.

⁴ Там же. — С. 177-178.

III. Чарівний голос Джельсоміно.

— *Ось він, правильний шлях!* — вигукнув Джельсоміно, що слухав дідусеву розповідь із сльозами на очах. — *Тепер я знаю, що мені робити з моїм голосом. Замість того, щоб вешиатися по світу й залишати по собі руїни, я спробую його так поставити, щоб він приносив людям радість!*

— *Іноки можна робити добро й тим, що бу-
дуть людей, котрі глухі до всього і послухи, — ла-
гідно відповів Бенвенуто.*

*Д. Родарі. Джельсоміно в Країні Брехунів*⁵

Родарі Д. Джельсоміно в Країні Брехунів : повість-казка / Д. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. книжк. проект, 2009. — 159 с. : іл. — (Бібліотека шкільної класики. Позакласне читання ; 5 кл.).

Родарі Д. Джельсоміно в Країні брехунів = Gelsomino nel paese dei bugiardi : казк. повість / Д. Родарі ; пер. з італ. І. Корунець ; худож. К. Дудник. — Київ : Махаон-Україна, 2013. — 183 с. : іл.

Родари Д. Джельсомино в Стране Лгунов; Почему? Отчего? Зачем? / Д. Родари ; худож. В. Губарев. — Минск : Старый Свет, 1992. — 269 с. : ил. — (Сказки Старого Света).

Родари Д. Джельсомино в стране Лжецов : сказка / Д. Родари ; пер. с ит. О. Иваницкого, А. Махова; рис. Л. Токмаков. — М. : Молодая гвардия, 1960. — 159 с. : ил.

IV. Казки по телефону та інші казки

Жив собі у Варезе чоловік на ім'я Б'янкі. Служив він комівояжером і шість днів на тиждень мандрував по Італії. На прощання донька йому казала: «Дивись, тату, не забудь розповісти мені щовечора казку»... Отож кожного вечора, рівно о дев'ятій, синьйор Б'янкі, хоч би де він був, викликав по телефону Варезе і розповідав доньці казки.

*Д. Родарі. Казки по телефону*⁶

⁵ Там же. — С. 348.

Родарі Д. Велика книга казок = Fiale lunghe un sorriso venti più una / Д. Родарі ; худож. В. Челак. — Київ : Махаон-Україна, 2011. — 303 с. : іл.

Родарі Д. Джіп в телевізорі : оповід. / Д. Родарі ; пер. з італ. І. Труша; Худож. Л. Мітченко. — Київ : Веселка, 1981. — 47 с. : іл.

Родари Д. Новогодний подарок : фантазини и сказки обо всем на свете... / Д. Родари ; пер. с итал. И. Константиновой ; рис. В. Боковни. — Л. : Лениздат, 1985. — 544 с. : ил.

Родарі Д. Планета Новорічних Ялинок : казки / Д. Родарі ; пер. з іт. А. Аллічевського та ін.; вступ. ст. А. Іллічевський ; іл. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1977. — 471 с. : іл.

Родарі Д. Принцеса Веселина : казки / Д. Родарі ; пер. з італ. В. Чайковського ; худож. В. Челак. — Київ : Махаон-Україна, 2011. — 191 с. : іл. — (Місто чудес).

Родари Д. Сказки по телефону / Д. Родари ; пер. с итал. А. Короткова ; рис. Л. Токмакова. — М. : Молодая гвардия, 1967. — 119 с. : ил.

Родарі Д. Торт у небі : казка / Д. Родарі ; пер. з італ. А. Собацький ; худож. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1973. — 78 с. : іл.

V. У небі й на землі

*...А далі заглибся в небесні затони —
Зірок безіменних мільйони й мільйони.
Здасться, звичайні собі, непомітні,
Та якось із ними ясніше і в тім'ї?*

Д. Родарі. Безіменні зірки⁷

Родарі Д. Малим і старим про Італію і Рим / Д. Родарі ; пер. з іт. М. Лукаша ; мал. Н. Лопухової, О. Лопухова. — Київ : Молодь, 1956. — 95 с. : іл.

Родарі Д. У небі і на землі : вірші / Д. Родарі ; пер. з іт. Г. Кочура та М. Лукаша; мал. В. Ігнатова. — Київ : Веселка, 1990. — 80 с. : іл.

Родари Д. Чем пахнут ремесла? : кн.-картинка / Д. Родари ; пер. с итал. С. Маршака ; худож. И. Вышинский. — К. : Веселка, 1987. — 16 с. : ил.

⁶ Там же. — С. 437.

⁷ Родарі Д. У небі і на землі. — Київ: Веселка, 1990. — С. 10.

Родари Д. Что читают кошки по воскресеньям / Д. Родари ; пер. с ит. С. Маршака ; худож. Е. Шешенин. — Ставрополь : Кн. изд-во, 1991. — 14 с. : ил.

Родарі Д. Якого кольору ремесла? / Д. Родарі ; пер. з іт. М. Лукаша ; мал. В. Колтунова. — Київ : Дитвидав, 1960. — 14 с. : іл.

Вікторина. Старі пригоди на новий лад⁸

Що було б, якби... Принц Лимон надумав повернути владу у своїй країні? Цибуліно мав злий характер і примушував плакати кожного, з ким розмовляв? Цибуліно і Вишенька опинилися на Планеті Новорічних Ялинок? У рішучу мить Джельсоміно втратив свій голос? Кіт Шкандибчик став таємним агентом короля Джакомоне? Франческо потрапив у казку «Пригоди Цибуліно»?

⁸ Див. також додаток 1.

Вікторина-Родаріна

Літературна гра для читачів-учнів 1-4 класів

Мета: Ознайомити дітей з творами Джанні Родарі.

Умови: У грі беруть участь дві команди читачів із 4-6 дітей. Кожен із них по черзі відповідає на питання ведучого або виконує його завдання. Питання і завдання навмання виймають із скриньки. Правильна відповідь оцінюється у відповідну кількість балів, за неправильну знімається стільки ж балів. (Якщо відповідь була неправильною на початку гри, то команда отримує, наприклад, -2 бали, а з правильними відповідями накопичує їх по шкалі від 0 і далі, наприклад -2+3=1). Виграє команда, яка назбирала найбільше балів.

Обладнання: Скриньки із конвертами.

Скринька перша. Склади слово.

Скласти скриньку із названої кількості слів і літер. (5 балів).

2 слова: Б (1), Г (1), Д (1), І (1), И (3), Л (1), Н (1), О (2), П (1), Р (1), У (1), Ц (1). (*«Пригоди Цибуліно»*).

3 слова: Б (1), Г (1), Д (1), Ж (1), І (1), И (1), Ї (1), Л (2), О (5), П (1), Р (2), С (1), Т (1), У (1). (*«Подорож Голубої Стріли»*).

А (2), В (1), Е (1), И (2), І (1), К (1), Л (2), Н (4), О (3), П (1), Т (1), Р (1), Х (1), Ч (1), Я (1). (*«Планета Новорічних Ялинок»*).

4 слова: А (1), Б (1), В (2), Д (1), Е (2), Ж (1), І (3), Ї (1), К (1), Л (1), М (1), Н (3), О (2), Р (2), С (1), У (1), Х (1), Ї (1). (*«Джельєсаміно в Країні Брехунів»*).

Скринька друга. Ключ до змісту.

Вгадати казку за ключовим словом або фразою (3 бали).

Цибуля по-італійськи (*«Пригоди Цибуліно»*).

Бізнес є бізнес — навіть для фей (*«Подорож Голубої Стріли»*).

Чудова планета у далекому космосі (*«Планета Новорічних Ялинок»*).

Брехнею світ перейдеш, та назад не повернешся (*«Джельєсаміно в Країні Брехунів»*).

Скринька третя. Герої Джанні Родарі.

Вгадати героя за характеристикою (1 бал).

Кмітливий, хоробрий, ніколи не плаче (*Цибуліно*, «Пригоди Цибуліно»).

Скупувата, гонориста, але врешті-решт — непогана (*Фея*, «Подорож Голубої Стріли»).

Увесь час зітхав, але свою мрію здійснив (*Кум Гарбуз*, «Пригоди Цибуліно»).

Іграшка, яка соромилася своєї зовнішності (*Капітан Півбороди*, «Подорож Голубої Стріли»).

Шантажист і жадного (*Герцог Мандарин*, «Пригоди Цибуліно»).

Не лише жорстокий, але і брехливий (*Пірат Джакомоне*, «Джельсоміно у Країні Брехунів»).

Ненажера, проте крихітка доброти залишилася і в його серці (*Барон Апельсин*, «Пригоди Цибуліно»).

Героїня, яка дуже любила котів і хотіла, щоб вони нявчали (*Тітка Кукурудза*, «Джельсоміно у Країні Брехунів»).

Герой, який одне ім'я покинув, а другого ще не знайшов (*Капітан Паулос*, «Планета Новорічних Ялинок»).

Герой, який ріс, коли сидів (*Бенгутто*, «Джельсоміно у Країні Брехунів»).

Впізнати героя за описом (2 бали).

«З карети виліз одягнений у все зелене товстун. Його червона надута пика, здавалось, ось-ось трісне». (*Синьйор Помідор*, «Пригоди Цибуліно»).

«У всьому величезному замку він мав тільки одного друга. То була служниця — Полуничка. Вона жаліла цього бідолашного хлопчика і в окулярах, якого ніхто не любив» (*Вишенька*, «Пригоди Цибуліно»).

«Кіт цей був густо-червоного чи навіть бордового кольору. Він мав лише три лапи» (*Шкандибчик*, «Джельсоміно у Країні Брехунів»).

«Зайшла дівчинка років на десять. Що це справді була дівчинка, можна було здогадатися з «кінського хвоста», зав'язаного в неї на потилиці. У всьому іншому вона нічим не відрізнялася від хлопця: була в джинсах та картатій ковбойці» (*Ромолетта*, «Джельсоміно у Країні Брехунів»).

Впізнати героя за пригодами (3 бали).

Був ув'язнений на все життя, та ще й після смерті (*Цибулоне, «Пригоди Цибуліно»*).

Правитель овочево-фруктової країни (*Принц Лимон, «Пригоди Цибуліно»*).

Допомогли Цибуліно та іншим втекти із в'язниці (*Павук і Кріт, «Пригоди Цибуліно»*).

Із іграшкового став справжнім і знайшов друга (*Пес Курдунлик, «Подорож Голубої Стріли»*).

Мріяв отримати у подарунок на Новий Рік іграшковий поїзд (*Франческо, «Подорож Голубої Стріли»*).

У день свого народження опинився на іншій планеті (*Марко, «Планета Новорічних Ялинок»*).

Робив добро ціною власного життя (*Бенвутто, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).

Мріяв отримати великі гроші за доноси, а в результаті збожеволів (*Калімеро, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).

Скринька третя. Одна пригода із трьох.

Вибрати вірну відповідь на питання до казок Джанні Родарі (4 бали).

«Пригоди Цибуліно»

Скільки братів мав Цибуліно? (2; 3; 7).

Як Цибуліно вперше переміг синьйора Помідора? (*Заставив його плакати; приспав за допомогою порошку; викликав на дуель і поранив*).

Скільки цеглин назбирав за усе життя кум Гарбуз? (20; 118; 1000).

Кого поселив Помідор у будиночку Кума Гарбуза? (*Вишеньку; пса Гавкуна; містера Моркоу*).

Де ховалися Цибуліно і його друзі після того, як втекли із замкового підземелля? (*У зоопарку; у печері; у місті*).

Хто весь час зраджував друзів Цибуліно? (*Редисочка; адвокат Горох; Полуничка*).

Як звали собаку містера Моркоу? (*Гавкун; Мастіно; Шукай*).

Хто став старостою села після перемоги Цибуліно та його друзів? (*Професор Груша; майстер Виноградника; кум Часник*).

«Подорож Голубої Стріли»

Скільки років було Франческо? (7; 10; 12).

Коли відбулася подорож Голубої Стріли? (*У новорічну ніч; на Великдень; влітку*).

З якою метою Голуба Стріла вирушила у подорож? (*Розшукати Франческо; побувати на головній площі міста; принести радість бідним дітям*).

Хто першим покинув іграшковий поїзд? (Генерал; лялька Неру; *Жовтий Ведмедик*).

Хто подарував серця Лялькам-Маріонеткам? (Фея; Курдуплик; *Червоний Олівець*).

Де була остання зупинка Голубої Стріли? (У будинку Франческо; біля бараку; *біля будки залізничника*).

«Джельсоміно у Країні Брехунів»

Яким голосом співав Джельсоміно? (Басом; баритоном; *тенором*).

Як називали у Країні Брехунів хліб? (Батон; *чорнило; цеглина*).

Хто не зважав на закони Країни Брехунів? (Коти; *птахи і риби; художники*).

За що посадили до в'язниці художника Баноніто? (За те, що казав правду; *за відмову малювати гармати; за інші малюнки*).

Як називалася газета у Країні Брехунів? (*«Витончений брехун»; «Тільки брехня»; «Не-правда»*).

Хто намалював Шкандибчику четверту лапу? (Ромолетта; *Баноніто; Джельсоміно*).

Ким був у минулому король Джакомоне? (Вчителем; *піратом; музикантом*).

Як Джельсоміно зміг перемогти брехню? (*Зруйнував палац Джакомоне за допомогою голосу; підняв повстання проти короля; вкрав золоту перуку*).

«Планета Новорічних Ялинок»

Як називалася Земля на Планеті Новорічних Ялинок? (Морена; *Серена; Земляна*).

У якому місті жив Марко? (*Рим; Венеція; Турін*).

Яке свято постійно відзначалося на Планеті Новорічних Ялинок? (Новий рік; Святого Миколая; *Різдво*).

Чим пригостили головного героя на планеті? (Тістечками; *залі-
зним біфштексом*; борщем).

Яке звання купив Марко? (Імператора; капітана; *регулювальника*).

Що винайшов Марко, щоб вгамувати архіпсів? (Гармату; *архі-
маслак*; нічого не вигадав).

Скринька четверта. Бюро знахідок.

Назвати власників речей (3 бали).

Кому із героїв Джанні Родарі належали:

Перуки (*Джакомоне, «Джельсоміно в Країні Брехунів»*).

Пензель і ніжик (*Художнику Баноніто, «Джельсоміно в Країні
Брехунів»*).

Скрипка з половини груші (*Професору Груші, «Пригоди Цибуліно»*).

Бронзові дзвіночки на капелюхах (*Солдатам Лимончикам,
«Пригоди Цибуліно»*).

Коник-гойдалка (*Маркові, «Планета Новорічних Ялинок»*).

Список бідних дітей (*Феї, «Подорож Голубої Стріли»*).

Блакитний беретик (*Франческо, «Подорож Голубої Стріли»*).

Половинка ножиць, іржава бритва, голка з ниткою, шкоринка
сиру і дзвіночок (*Кум Суниця, «Пригоди Цибуліно»*).

Тачка (*Ганчірнику Квасолі, «Пригоди Цибуліно»*).

Ялинкова гілка (*Маркові, «Планета Новорічних Ялинок»*).

Скринька п'ята. Казкова пошта.

*Лист. «Пригоди Цибуліно». Написати листа від імені казко-
вого героя на запропоновану тему (5 балів).*

Цибуліно описує свої пригоди батькові у в'язницю.

Кум Суниця пише Куму Гарбузу про його будиночок.

Вишенька пише Цибуліно лист про своє життя.

Барон Апельсин пише лист графінням Вишням із проханням
приїхати в гості.

Синійор Помідор пише лист Принцу Лимону про заворушення у замку.

*Об'ява. Перекласти мовою Країни Брехунів. («Джельсоміно у
Країні Брехунів»).*

Виступає хлопець із найгучнішим голосом.

Нехай живе воля!

Доброго ранку! Сьогодні прекрасна погода.
Я мрію про те, щоб скоріше розпочалися канікули.
Втік кіт із трьома лапами.

***Оповідь. Розповісти про Подорож Голубої Стріли від імені
Сидячого Пілота.***

Індіанця Срібна Пір'їна.

Песика Курдуплика.

Ляльки Рози.

Олівців.

Відправити телеграму. («Планета Новорічних Ялинок»)

Від імені Марка його матері з Планети Новорічних Ялинок

Від імені капітана Паулюса, який підібрав Марка у Космосі

Планета Джанні Родарі

Інтелектуальна гра для читачів-учнів 5-7 класів

Умови гри: У грі можуть брати участь 3 команди по 3 гравця, яким надається на вибір три різні доріжки: зелена, жовта і червона. Зелена доріжка складається із чотирьох етапів, на ній двічі можна відповісти неправильно, жовта — із трьох, але неправильно відповісти можна тільки один раз, червона — із двох, але помилятися не можна. За правильну відповідь на запитання учасникові вручається орден. Гравець, який помилився, має право зіграти бліц, відповівши на 2 запитання ва-банк, але в цьому випадку він виходить з гри до кінця етапу до підбиття підсумків. Оцінює відповіді журі із трьох суддів. У наступний тур виходять ті, хто має найбільшу кількість орденів. У фіналі беруть участь 9 гравців. За підсумками фіналу підраховується загальна кількість орденів.

Перша трійка

Зелена доріжка

Яка країна є батьківщиною Джанні Родарі? (*Італія*).

Як називаються його найкоротші казки? (*«Казки по телефону»*).

Яку професію мав Горох у овочево-фруктовому королівстві? (*Адвокат*).

У якому фільмі Джанні Родарі зіграв самого себе? (*«Чіполіно»*).

Жовта доріжка

Перша професія Джанні Родарі. (*Вчитель*).

Хто з його героїв потрапив у телевізор? (*Джін*).

Що було спільного у автора «Пригод Цибуліно» та його героя — професора Груші? (*Обидва грали на скрипці*).

Червона доріжка

Повне ім'я Джанні Родарі. (*Джованні Франческо*).

Яку найвищу літературну нагороду він отримав? (*Літературну премію імені Андерсена*).

Друга трійка

Зелена доріжка

Яка казка Джанні Родарі є найпопулярнішою? (*«Пригоди Цибуліно»*).

Хто виконував обов'язки листоноші у в'язниці Принца Лимона? (*Павук*).

Ким працював синьйор Помідор у фіналі казки «Пригоди Цибуліно»? (*Помічник садівника*).

Коли святкував свій день народження герой повісті «Планета Новорічних Ялинок»? (*23 жовтня*).

Жовта доріжка

Який фільм був знятий за мотивами повісті-казки про країну брехунів? (*«Чарівний голос Джельсоміно»*).

У якому творі письменник описав власне дитинство? (*«Подорож Голубої Стріли»*).

Який герой Джанні Родарі розповідав казки по телефону? (*Комівояжер Б'янкі*).

Червона доріжка

Яке слово в перекладі з італійської мови означає цибулю? (*Чіполло*).

Як називалася газета, де почав працювати Джанні Родарі? (*«Уніто»*).

Третя трійка

Зелена доріжка

Ким був батько Джанні Родарі? (*Пекарем*).

Яке місто купив перукар — герой «Казок по телефону»? (*Стокгольм*).

Як називали мишачого генерала у казці «Пригоди Цибуліно»? (*Довгохвіст*).

Як з італійської мови перекладається ім'я Джельсоміно? (*Жасмин*).

Жовта доріжка

Кому присвятив Джанні Родарі казку «Джельсоміно в Країні Брехунів»? (*Доньці Паолі та всім іншим дітям*).

У якій казці з'являється телефонний маг? (*«Подорож Голубої Стріли»*).

Назвіть першу книгу Джанні Родарі? (*«Книга веселих віршів»*).

Червона доріжка

Чим займався Джанні Родарі під час Другої Світової війни? *(Брав участь у русі Опору).*

Назвіть композитора — автора балету «Чіполліно»? *(Карен Хачатурян).*

Фінал

Зелена доріжка

У якому місті був побудований палац із морозива? *(У Болоньї).*

Що викликало паніку у місті Трулло? *(Торт у небі).*

У якій країні Джанні Родарі здобув популярність раніше, ніж на батьківщині? *(Колишній СРСР).*

У якій казці Джанні Родарі описав ідеальне життя дітей і дорослих? *(«Планета Новорічних Ялинок»).*

Жовта доріжка

Яку книгу Джанні Родарі для дорослих «помилково» прочитали діти? *(«Граматика фантазії»).*

Який відомий дитячий поет був редактором перекладу «Пригод Цибуліно» російською мовою? *(Самуїл Маршак).*

Назвіть режисера — автора фільмів за казками Джанні Родарі. *(Тамара Лісіціан).*

Червона доріжка

У якому українському місті відбувалися зйомки фільму про Джельсоміно? *(Львів).*

До якого об'єднання літературних героїв зарахували Цибуліно? *(«Клуб веселих чоловічків»).*

Бліц-турнір

Із якої казки слова:

1. «Тюрми збудовані для грабіжників та убивць. Але з того часу, коли країною почав правити принц Лимон, грабіжники та убивці служать при ньому, а в тюрмах сидять чесні громадяни» *(«Пригоди Цибуліно»).*

2. «Діти і ведмедики охоче порозуміються, бо принаймні одне у них є спільне: і ті, і інші дуже охоче бавляться» (*«Подорож Голубої Стріли»*).
3. «На землі немає нічого чорного, чисто чорного... Чорним чорнилом можна писати барвисті і вигадливі оповіді» (*«Джельсоміно в Країні Брехунів»*).
4. «Ох, яка тяжка недуга — жодного не мати друга» (*«Пригоди Цибуліно»*).
5. Як погано бути самотнім! Зразу стаєш сумним і не при розумі» (*«Подорож Голубої Стріли»*).
6. «Інколи можна робити добро й тим, щоб будити людей, котрі глухі до всього і поснули» (*«Джельсоміно в Країні Брехунів»*).
7. «Синьйорів злодіїв просимо дзвонити у цей дзвіночок. Їх одразу впустять, і вони побачать, що тут грабувати нічого» (*«Пригоди Цибуліно»*).
8. «Всі іграшки на світі не варті одного-єдиного друга» (*«Подорож Голубої Стріли»*).
9. «Кожен робить те, що може» (*«Пригоди Цибуліно»*).
10. «Легідні слова і навіть три ляльки на шворочках можуть зігріти дитячі серця» (*«Подорож Голубої Стріли»*).
11. «Достатньо було однієї-єдиної майстерно виконаної пісні, щоб руїною стало все королівство» (*«Джельсоміно в Країні Брехунів»*).
12. «Роки, що я їх втрачаю, продовжать життя комусь із моїх друзів» (*«Джельсоміно в Країні Брехунів»*).

Цибуліно та його друзі, або Велике примирення овочів та фруктів

Сценарій літературного ранку

Дійові особи. Ведучий, Професор, Цибуліно, Принц Лимон, Синьйор Помідор, кум Гарбуз, Редиска, містер Моркоу, Полуничка, Вишенька, Графині Черешні, барон Апелсин, герцог Мандарин, майстер Виноградника, професор Груша, адвокат Горох, кум Часник.

Ведучий. Добрий день, дорогі діти! А чи знаєте ви, де живуть казки? Деякі — за тридев'ять земель, деякі — на невідкритих планетах, а деякі — з нами поруч... Треба лише мати особливий зір та слух, яким щедро наділені дитячі письменники.

Відеуривок із фільму «Чиполліно»⁹

Вам усім, певно, добре знайомі пригоди хлопчика-цибульки, його друзів і ворогів. Хтось із вас напевно читав книжку, хтось дивився мультфільм або художній фільм за цією казкою. А чи знаєте ви, що Джанні Родарі, якому б у 2015 році виповнилося аж 90 років, мав не лише витончений казковий слух, а ще й неабияку фантазію. Його улюблене питання до дітей (і до дорослих): «А що було б, якби...». От і ми вирішили пофантазувати: що було б, якби герої його казки зустрілися... скажімо, у науковій дискусії. Адже про овочі та фрукти можна дізнатися багато цікавого! Для цієї дискусії ми запросимо арбітра — Професора.

На сцену виходить Професор

⁹ Чиполліно: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Т. Лісіціан; сцен. С. Маршак та ін.; оператор Д. Коржикін; комп. В. Казенін; в ролях Д. Родарі, О. Елістратов, В. Басов, Р. Зелская та ін. — [Мосфільм, 1972]. — Електрон. відео-дані (1 файл: 1 год. 20 хв. 47 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=7fNEsf7fLes> вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Dmitry Nazarov на Youtube. — 03 хв. 29 с. — 7 хв. 21 с.

А також відгадаємо загадки про героїв казки.
Кажуть, щоб хвороб не знати,
Треба всім мене вживати.
Може, ви мене й з'їсте,
Тільки слюзи проллєте.

(Цибуля)

Запах, колір — все відмінне,
Посміхнешся неодмінно.
Як серединку кусати,
Скривить так, що й не впізнати.

(Лимон)

На сцену виходять Цибуліно і Принц Лимон

Принц Лимон. Щоб я змагався із якимись безрідними овочами?
Нізащо!

Цибуліно. А ти боягуз, принце!

Принц Лимон. Я — боягуз? Добре! Ну? Хто буде моїм суперником?

Цибуліно. Я! Врешті-решт, і книжка про мене.

Принц Лимон. Ми ще побачимо, про кого книжка... Отже, я —
Лимон. Не якесь там яблуко, а Лимон!

Цибуліно. А я — звичайнісінька собі цибуля.

Професор. Принце, але ж у часи Олександра Македонського вас називали індійським яблуком, бо великий завойовник привіз вас із Індії. А ти, Цибуліно, не просто цибуля *(До глядачів)*. Чи відомо вам, друзі, що давні греки вважали цибулю священною рослиною? А римляни боялися лимону, як вогню.

Принц Лимон. Як вони могли?

Професор. Так. Вони вважали вас отруйними. Але з вашою допомогою боролися з міллю.

Цибуліно сміється

Принц Лимон. Ти чого смієшся, зухвалий хлопчисько? Між іншим, чи не відомо тобі, що славетний адмірал Джеймс Кук був нагороджений золотою медаллю від Адміралтейства за те, що брав плоди лимона в плавання — і тим самим рятував моряків від цинги. Адже лимон — це просто скарбниця вітаміна С!

Цибуліно. Он як, принце! Вас є за що поважати. Але і цибуля не менше корисна. Як кажуть у народі, сім хвороб однією цибулею можна вилікувати...

Принц Лимон. Але ж як тхне!

Цибуліно. Нічого, запах можна заїсти петрушкою...

Принц Лимон. І гіркий же ти, хлопче!

Цибуліно. А ви – кислий!

Принц Лимон. Я??? Я навіть солодший за полуницю! *(До Професора).* Правда?

Професор. Так. Хоча лимон містить 3% цукру, а полуниця — 6%, але якщо перерахувати на вагу, то побачимо, що в одному лимоні 3 грами цукру, а в одній полуниці — лише 1,2 г.

Цибуліно. Он як! Принце Лимоне, я хлопець справедливий! Пропоную вам нічию. *(Простягає руку).*

Принц Лимон. Та що ж... ми обидва корисні... нехай буде нічия. *(Тисне руку Цибуліно).* Якщо так, то я і твого батька випущу із в'язниці, і інших...

Ведучий. Дуже добре! А яка у нас наступна пара?

На городі в холодку
сидить м'яч на ланцюжку.
Утекти б на моріжок, —
не пускає ланцюжок.

(Гарбуз)

Зелений чуб, червоний бік,
Смачний із нього чавлять сік.
Гадзині варять з ним борщі,
Росте в городі на куші.

(Помідор)

Цибуліно. Усе логічно! Кого першого я зустрів коли вирушив у мандри? Кума Гарбуза! А хто хотів вигнати старого із власного будиночку? Сеньйор Помідор.

Кум Гарбуз *(зітхає).* Куди мені тягатися із Помідором... *(Знову зітхає).*

Цибуліно. Ти що, дядечку Гарбуз? Хочеш так просто здатися?

Кум Гарбуз. Ні... але... Що в мені особливого?

Помідор. Так воно і є! Якийсь там гарбуз, пхе!

Ведучий. А знаєш, куме Гарбузе, як вас шанують у світі? І у нас в Україні теж? Діти, згадаймо пісню: «Ходить гарбуз по городу, питається свого роду...»

Кум Гарбуз. Оце так! Виходить, я головний на городі? От дива...

Помідор. Ти не головний! Ти бунтівник і злодій! Забирайся звідси!

Цибуліно *(до Професора)*. Професоре, допоможіть дядечкові Гарбузові! Адже якщо Помідор переможе, він його вижене із власного будинку! А він все життя цеглини збирав. *(До Помідора)*. Ой, дивися, Помідоре, щоб ти не луснув, як гнилий баклажан!

Помідор. Ах, ти!...

Професор. Сеньйоре Помідоре, заспокойтеся. Адже ви забули правило нашої гри. Доведіть, що ви краще за Кума Гарбуза.

Помідор. Ха-ха! Доводити? А ви знаєте, що у перекладі помідор означає «золоте яблуко». І у помідорах знаходиться «гормон щастя», який поліпшує настрій! І ще...

Цибуліно. Зараз, Помідоре, ти погіршуєш настрій.

Професор. До речі, помідор дійсно вважався отруйним. У книзі «Повне керівництво із садівництва», виданої у Данії у 1774 році, про них писалося: «Помідори ці украй шкідливі, оскільки зводять з розуму тих, хто їх поїдає». На Русі помідори довго називали «скаженими ягодами». Але у 1822 році полковник Роберт Гібон Джонсон публічно з'їв відро помідорів прямо на сходах будівлі суду у місті Салем, штаті Нью-Джерсі. Натомість подивом виявив, що він зовсім не збирається вмирати в жахливих муках — і помідор став стрімко набирати популярність.

Помідор. Бачте! А ваш гарбуз... Та це на 90% вода!

Професоре. Ви, Помідоре, не зовсім маєте рацію. Гарбуз люблять у всьому світі, і вирощують в усіх куточках планети, крім хіба що Антарктики. Існує навіть так звана гарбузова столиця — місто Мортон в американському штаті Іллінойс. А ще корисний не сам гарбуз, але і його квітки!

Цибуліно. Гарбуз — справжній рекордсмени. Найменший важить менше кілограма, а найбільший досягає 250 кг. Не занепадай духом, дядечку Гарбуз! А ти, Помідоре, не чіпляйся до нього і залиш його у спокої. І не надимайся так сильно, щоб не луснути!

Ведучий. А зараз до нас завітають...

Маленька, червоненька,
Із хвостиком тоненьким.
На городі мене рвуть
І до столу подають.

(Редиска)

Сидить панна у світлиці
молода, червонолиця.
Хто до неї завітає —
вітамінами вгощає.

(Морква)

На сцену виходять Редиска і містер Моркоу.

Моркоу. Я — знаменитий слідчий Моркоу!

Редиска. А я — просто собі редиска!

Моркоу. І я буду змагатися із дівчиськом? Не дочекаєтесь!

Редиска. Ох, містер Моркоу... але ж морква — це також жіночого роду.

Цибуліно. Бачте, яка дотепна наша Редисочка!

Професор. Більш того, містер Моркоу, ви впевнені, що морква — це овоч? А з 1991 року Європа офіційно вважає вас фруктом. У цьому винні португальці, які варять із моркви смачне варення. За європейськими стандартами варення варять лише із фруктів. Отак морква стала фруктом. До речі, ми звикли, що морква зазвичай помаранчевого кольору. Але її зображення у фіолетовому кольорі археологи знайшли на стінах єгипетських пірамід. Також вирощували не лише фіолетову, але й білу та жовту моркву.

Моркоу. Від цього я не став менш поживним!

Професор. Звичайно, містер Моркоу! Плюс до всіх вітамінів морква прекрасно замінює зубну щітку. Якщо згризти морквину, то вона прекрасно очистить зубну емаль і помасажує зубні ясна.

Моркоу. Здається, на цей раз виграю саме я! А ну, назвіть мені хоча б один цікавий факт про редиску.

Редиска. Про мене теж можна дізнатися багато цікавого. Професоре, підрахуйте, будь ласка! У Європу редиску завіз мандрівник Марко Поло, і вона дуже прижилася на європейській кухні, особливо у Франції.

Професор. Раз!

Редиска. Ця інформація буде корисною для дівчаток. За допомогою редиски можна схуднути. І справа не в тому, що вона низькокалорійна — в 100 грамах редиски міститься всього 28 ккалорій, а в тому, що в ній є рафаноіль, спеціальна речовина, яка рятує організм від шлаків.

Професор. Два!

Редиска. Селекціонери вивели більше тисячі видів редиски. Найбільш популярною зараз є так звана кавунна редиска. Її шкірка має світло-зелений колір, а серединка — червона. Правда, схожа на кавун?

Професор. Три!

Редиска. Звичайна редиска має розміри близько 2 см в діаметрі і важить всього 20-30 грамів. А ізраїльському фермеру, вдалося виростити редиску вагою 10 кг! Це на сьогоднішній день найбільша редиска, і вона занесена в Книгу рекордів Гіннеса.

Професор. Чотири!

Редиска. Мало того, редиска прекрасно росте навіть на космічних кораблях — в умовах невагомості!

Професор. П'ять!

Моркоу. Все, я здаюся! Стільки цікавих фактів про це дівчисько я не чув...

Редиска. Навіщо здаватися, містер Моркоу! Адже ми з вами однаково корисні для людей і смачні.

Ведучий. А от наступна наша пара буде жіночою! Навіть у пригодах Цибуліно вони знаходилися в одному замку — правда, зовсім у різному становищі. Ви здогадалися, про кого йде мова?

Зелені сережки
На гіллі висіли,
На сонечці підсмажились
І почервоніли!

(Вишня, черешня)

Під ногами у саду
Стиглу ягідку знайду.
Треба низько нахилиться,
Щоб зірвати ...

(Полуницю).

*На сцену виходять Графині Черешні, тягнучи за собою
графа Вишеньку, і Полуничка.*

Вишенька. Цибуліно!

Цибуліно. Вишенько!

Графиня Черешня Старша. Не смій навіть підходити до цього хлопця!

Графиня Черешня Молодша. Ти забув, що тобі заборонено навіть говорити із ним? *(До Полунички).* А ти йди прасуй сорочки герцога Мандарина!

Цибуліно. Стривайте! Тут ми усі рівні. Професоре, що ви можете сказати про вишні і черешні?

Професор. Батьківщиною вишні вважається Персія — територія сучасного Ірану. На Україну вона потрапила у середині 14 століття, але скоро стала тим деревом, яке оспівується у піснях та легендах.

Ведучий. Так, вишня згадується у народній творчості неодноразово... «Ой під вишнею, під черешнею...». «Ой у вишневому садку та й соловейко щебетав». Вже не кажучи про знамените Шевченкове «Садок вишневий коло хати» або Лесі Українки «Ой, вишеньки-черешеньки...»

Професор. А як інакше? Вишня і годує, і лікує. Вона містить величезну кількість фітонцидів, що зупиняють розмноження вірусів і бактерій. І навіть може замінювати таблетки аспірину.

Графиня Черешня Молодша. О так! Я дуже люблю лікуватися!

Цибуліно. А хіба вишня і черешня — одне й те ж саме?

Вишенька. Так, я читав, що колись вишню і черешню вважали за одне дерево, незважаючи на те, що ягоди черешні досягають раніше і вони солодші за вишневі. Та й черешня є однією із небагатьох ягід, що мають велику кількість відтінків: усі варіанти жовтого, рожевого і червоного кольорів. *(Посміхаючись до Полунички).* Полуничко, не журись! У тобі теж є таке, чого немає в інших ягодах.

Полуничка. Що ж в мені є таке особливе?

Професор. А тобі відомо, Полуничко, що ти єдина ягода, у якій зернятка не ховаються, а розташовані зовні? І незважаючи на те, що цукру у тобі менше, ніж у лимоні *(пригадує?)*, ти дуже корисна ягода: і пам'ять покращуєш, і колір обличчя, і зуби відбілюєш, і настрій підвищуєш.

Вишенька *(до Черешень)*. Ось бачите! І якщо ми подружилися із Цибуліно, то чому б вам не подружитися із Полуничкою? Вона дуже добра дівчинка і не тримає ні на кого зла.

Ведучий. Якщо ми згадали про замок Графинь Черешень, то варто пригадати і гостей, які у ньому жили. І відгадати про них загадки:

Сонечко маленьке,
Кисло-солоденьке.
На частинки поділю
Своїх друзів пригощу.
Здогадалися, що це?
Корисне, з вітаміном "С"?
(Апельсин)

Схожий він на апельсинку,
Має золотисту спинку.
Під ялиночку кладуть,
Влітку фрукт не продають.
(Мандарин)

Цибуліно *(до ведучого)*. Якщо вони будуть змагатися одне з одним, то пересваряться.

Ведучий. Я теж так вважаю! Апельсин висить високо, отже, підберемо для нього...

Мовби на одній нозі
Він зростає на лозі.
Подивись скоріш в віконце —
Грона сповнені на сонці!
Кожен скуштувати рад
Соковитий...

(Виноград)

Майстер Виноградинка *(чуває потилицю шилом)*. Та я що... як треба, то й треба...

Апельсин *(тихато)*. Все одно я переможу! Дивіться, який товстий! І факти на мою користь. По-перше, у честь мене назвали колір — помаранчевий. По-друге — мені стоїть пам'ятник у місті Одесі. Одесити дали хабар імператору Павлу Першому, щоб він побудував у Одесі торговий порт. По-третє, у часи Відродження апельсини були на столі лише у багатіїв.

Майстер Виноградинка. Але і я можу розповісти про себе щось цікаве! Не кожен фрукт може похвалитися, що про нього є окрема

наука. А я — можу. Вона називається ампелографія. Виноград згадується у легендах та міфах багатьох народів. Зображення грон винограду або ж виноградної лози можна побачити на багатьох гербах міст: Ялта, Чугуїв, Телаві, Ізюм, Ташкент, Білгород-Дністровський, і на багатьох інших. Завдяки винограду був поставлений пам'ятник... віслоку, коли люди помітили, що та лоза, яку він об'їдає, на наступний рік приносить новий врожай!

Цибуліно. Знову нічня! Бо усі факти дуже цікаві. А з ким буде змагатися герцог Мандарин?

Ведучий. Нехай відгадають наші глядачі!

Лампочка вгорі висіла,
Стала смачна, пожовтіла.
Діти лампочку зірвали,
З апетитом скуштували.

(Груша)

Професор Груша. Добрий день, шановні! Чи не зіграти вам на скрипці?

Професор. Шановний колего, краще розкажіть нам про себе щось цікаве.

Герцог Мандарин. Не смійте! Бо я... залізу на ліхтар і кинуся головою вниз!

Цибуліно. Такі номери у вас зараз не пройдуть, шановний герцого!

Професор Груша. Груша, вона... Ви думаєте, чому я граю на скрипці? Тому що із цього дерева роблять музичні інструменти. А ще Гомер називав грушу не більше, ні менше, як дар богів, а китайці вважали це дерево символом безсмертя.

Професор. Додам, що грушеві дерева досягають віку більш ніж 250 років, але плодоносити можуть близько 100 років, що погодьтеся не мало.

Мандарин хапається за голову.

Ведучий. А вам, Мандарине теж є чим похвалитися. Наприклад, в Україні ви давно вже стали символом новорічного столу. Радувати дітей — хіба це мало?

Професор. До того ж, легко побачити, який мандарин на смак, навіть не куштуючи. Наприклад, найкисліші мандарини — трохи приплюснені, солодші — середній розмірів, а от найсолодші — найменші за розміром.

Цибуліно. І груша смачна, і мандарин смачний! Нема чого нам ділити на одному городі. Вірно, друзі? Думаю, що й наша остання пара закінчить миром.

Ведучий.

Як у цирку акробати
Лізуть вгору по канату,
Так і він — без рук, без ніг,
Всі тички обвити зміг.

(Горох)

У темниці виростає
та біленькі зуби має.
Хоч гіркий він і пекучий,
Та корисний і цілющий.

(Часник)

Адвокат Горох. Як сказав закон... вибачте, наука... горох — дуже давня культура. Він був відомий ще на Стародавньому Сході. А в Англії його використовували як... *(грози́ть пальцем на Цибуліно)* засіб виховання для неслухняних дітей. Їх ставили колінами на горох на кілька годин. Що ще цікавого? Ага! Горох був першим овочем, який консервували у банках.

Кум Часник. Ну а я... а я що.. просто собі часник... Звичайний, неосвічений, ще он з якими вусами... Непомітний...

Професоре. А ви знаєте, шановний Часник, який подвиг ви звершили? У 1720 році ви врятували тисячі жителів французького міста від поширення епідемії чуми! Мало того — у часника є своя столиця! Це місто Сен-Клер у Гасконі. Щочетверга, із липня по січень, там відкривається ярмарок, де товар один — головки часника. А у серпні влаштовується Свято Часника!

Кум Часник. За що мені така честь?

Професор. За те, що ви дуже корисний! І лікуєте багато хвороб!

Цибуліно. Друзі, а нам насправді нема чого ділити! Адже ростемо ми на одній землі, під одним сонечком, і яка різниця, хто з нас вище, хто нижче, якщо для людей ми однаково корисні. Не треба лише бути пихатими і жорстокими, заздрісними і зрадливими! І думаю, що наш літературний батько — Джанні Родарі — який підслухав і записав наші казки, погодився зі мною!

Відеуривок із мультиплікаційного фільму «Чиполліно»¹⁰

¹⁰ Чиполліно: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єліфанова та

Чагування від Цибуліно

Матеріали до слайд-презентації для читачів-учнів 5-6 класів

Вступ. Хто із дітей, їхніх батьків та дідусів-бабусів не знає про Цибуліно (або Чіполліно), веселого і кмітливого хлопчика-цибульку, його друзів — кума Гарбуза, Редиску, Вишеньку, майстра Виноградинку та ворогів — сеньйора Помідора, принца Лимона та інших? А кому відомо, що ці герої стали знаменитими спочатку у колишньому Радянському Союзі, і тільки згодом — на батьківщині, в Італії? І Цибуліно, і його друзі й вороги, міцно вкоренилися на нашому українському ґрунті... Чому? Причин на це є багато, і одна з них та, що з овочами і фруктами — героями казки веселого італійського казкаря — ми зустрічаємося щодня...

Всім відомий хлопчик-овоч

Ілюстрація 1: http://samlib.ru/img/m/merkulow_e_j/chipollino/

Текст 1: «Цибуліно був сином Цибулоне і мав семеро братів. Звали їх Цибулетто, Цибулотто, Цибулучча та іншими подібними іменами, найкращими в шановній цибулиній родині. Люди вони були, що й казати, хороші, але безталанні. Та й не дивно! Де цибуля, там і сльози».

Відеоуривок: Чіполліно: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єліфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електрон. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 3 хв. 14 с. — 3 хв. 43 с.

ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електрон. відео-дані (1 файл: 39 хв. 19 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 36 хв. 48 с. — 37 хв. 40 с.

Текст 2: Усім відомо, що цибуля використовується у багатьох стравах. Наприклад, без неї неможливо уявити собі суп або салат! А ми вам пропонуємо зробити швидкий пиріг із цибулі.

Текст 3: Для цього нам знадобляться

- 1 стакан борошна
- ½ чайної ложки соди
- 100 г маргарину
- 3 столових ложки сметани
- 3 цибулі
- 3 яйця
- 1 плавлений сирок.

Текст 4: Замішуємо тісто. Для цього на великій тертці треба натерти маргарин та змішати його із борошном і сметаною. На 20-30 хвилин тісто поставити у холодильник.

У цей час готуємо начинку: дрібно нарізаємо цибулю, підсмажуємо її на сковорідці до світло-жовтого кольору. Коли цибуля буде майже готова, швидко вбити у неї яйця і натерти плавлений сирок. Підсмажити усе хвилину-другу.

Дістати тісто. Розділити його на дві частини. Розкатати їх скалкою. На одну частину викласти начинку і накрити другою частиною. Поставити пиріг у духовку, розігріту до 200 градусів, на 15 хвилин.

Пиріг від Цибуліно готовий! Смачного!

Ілюстрація 2: <http://www.povarenok.ru/recipes/show/86360/>

Питання: Хто вважав Цибуліно своїм найбільшим ворогом? (Принц Лимон; графині Вишні; *сенйор Помідор*).

Я, синьйор Помідор

Ілюстрація 1: <http://www.liveinternet.ru/users/genados/post276633224/>

Текст 1: «В очі і ніс Помідорові раптом ударив такий міцний запах цибулі, що сльози бризнули у нього з очей. Сльози текли по його щоках двома струмками все дужче і дужче, як водограй. «Такого зі мною ще ніколи не траплялося», — перелякано подумав Помідор. І справді, він був такий безсердечний і жорстокий, що йому ніколи не доводилося плакати.

Відеоуривок: Чиполліно: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єпіфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. —

[Союзмультфільм, 1961]. — Електрон. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 8 хв. 03 с. — 8 хв. 22 с.

Текст 2: Що можна приготувати з помідорів? Від бутербродів до тورتу! Але який обід без супу? Готуємо помідорний суп!

Текст 3: 5 великих помідорів

1 цибулина

1 л води

50 г голландського сиру

1 яйце

Сіль і чорний перець.

Текст 4: Помідори помити, на хвилинку опустити у окріп для того, щоб можна було легко зняти шкірку.

Цибулю дрібно порізати і підсмажити до золотистого кольору. Помідори нарізати дрібними шматками, додати до цибулі, посоли-ти, поперчити і тушкувати на середньому вогні 15 хвилин, а потім перекласти у каструлю, додати воду і довести до кипіння.

Тим часом на дрібній тертці натерти сир і змішати його із си-рим яйцем. Цю суміш поступово ввести у суп, весь час помішуючи. Ще раз доводимо до кипіння — і переможений, але дуже смачний сеньйор Помідор, у нас на столі!

Ілюстрація 2: http://www.povarenok.ru/data/cache/2013jul/17/07/473933_57307-640x480.jpg

Питання: У якого героя сеньйор Помідор відібрав домівку? (Майстер Виноградника; кума Динька; кум *Гарбуз*).

Ходить гарбуз по городу...

Ілюстрація

<http://www.planetaskazok.ru/drzarubskaz/prikluchenijachipollino?start=1>

Текст 1: Зітхнув кум Гарбуз один раз, потім ще раз, та, бачачи, що від його зітхань цегли не стає більше, вирішив не гаючись взяти-ся за будову... «Збудую собі малесеньку-премалесеньку хатку, — думав він за роботою. — Адже мені не треба палацу, бо я сам невели-чкий. А не вистачить цегли — доточу кількома аркушами паперу».

Відеоуривок: Чиполліно: [електронний ресурс]: за мотивами од-ноійменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.;

худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єпіфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електрон. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 6 хв. 28 с. — 6 хв. 48 с.

Текст 2: Гарбузова каша — одна із найулюбленіших каш в українській кухні. Вона не лише смачна, але й дуже корисна. Спробуємо приготувати?

Текст 3: Щоб зварити гарбузову кашу, візьмемо:

- 1,5 стакана молока
- 1 стакан води
- 1 стакан пшона
- 300 г м'якоті гарбуза
- 100 г кураги
- 1 столову ложку цукру
- 1 чайну ложку солі.

Текст 4: Пшоно ретельно промити, дати обсохнути, злегка обсмажити на сухій сковороді, пересипати в каструлю, посолити і залити окропом. Розмішати, накрити кришкою і залишити, щоб воно ввібрало у себе воду. Після того залити пшоно гарячим молоком і варити 10 хв.

Гарбуз мілко нарізати, посипати цукром, перемішати. Коли з'явиться сік, додати його до пшона, перемішати і поставити варити на невеликий вогонь. Коли каша закипить, додати курагу і варити ще близько 5 хвилин.

У готову кашу можна покласти вершкове масло! Смачного!

Ілюстрація 2: <http://www.gastronom.ru/recipe/3782/tykvennaya-kasha-s-pshenom-i-kuragoj#>

Питання: Як звали подружку Цибуліно? (Квасолинка; Редиска; Картоплинка).

Хоч мала, але вдала

Ілюстрація 1: <http://fb.ru/article/152372/kak-zvali-podrugy-chipollino-chipollino-glavnyie-geroi>

Текст 1: «Вишенька озирнувся і побачив за огорожею хлопчика одного з ним років. З ним була дівчинка років десяти з кіскою, що стирчала догори і скидалася на хвостик редиски».

Відеоуривок: Чиполдино: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єліфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електронн. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 25 хв. 45 с. – 26 хв. 03 с.

Текст 2: Редиска — найперший свіжий овоч, який з'являється на нашому столі ще навесні. Отже, пропонуємо вам дуже простий, але від того не менш смачний салат із редискою!

Текст 3: Для салату знадобиться:

- 100 г редиски
- 1 плавлений сирок
- ¼ пучка зеленої цибулі
- Сіль, майонез за смаком.

Текст 4: Редиску натерти на великій тертці, а сирок — на малій. Кілька редисок залишити, щоб прикрасити салат. М'яко нарізати зелену цибулю. Скласти шарами: редиска, сирок, цибуля. Усі шари заливаємо майонезом. Нарізати кружальцями ту редиску, яку залишили, і прикрасити салат.

Ілюстрація 2: <http://www.povarenok.ru/recipes/show/97382/>

Питання: Кому Цибуліно став єдиним і найкращим другом? (Вишеньці; Кроту; Редисці).

Ой, вишеньки-черешеньки...

Ілюстрація 1: <http://www.labirint.ru/screenshot/goods/78240/1/>

Текст 1: «Вишенька скочив на ноги:

— Цибуліно у в'язниці! Він не повинен там лишатися ні хвилини більше! Дай мені мерщій мої окуляри!

— Що ти хочеш зробити?

— Піти і звільнити його, — рішуче заявив Вишенька. — Звільнити його і всіх, хто з ним».

Відеоуривок: Чиполдино: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єліфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електронн. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>,

вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союз-мультфільм на Youtube. — 13 хв. 59 с. — 14 хв. 35 с.

Текст 2: Ця страва була найпоширенішою в Україні, а згодом вона помандрувала світом! Про що йде мова? Звісно, про вареники! І малий граф Вишенька люб'язно презентує нам наступне блюдо.

Текст 3: Щоб приготувати вареники із вишнями, потрібно:

2 яйця

4 столові ложки молока

1 стакан борошна

300 г вишні

1 столову ложку картопляного крохмалю

Сіль, цукор — на смак.

Текст 4: Приготуємо тісто. У невелику миску розіб'ємо яйця, додамо молоко (його можна замінити водою), борошно і замісити не надто круте тісто. Поставити його в холодильник хвилин на 20.

За цей час приготуємо начинку. Вишні добре вимити, вийняти із них кісточки, пересипати цукром і крохмалом (щоб з ягід не витік сік).

З відрізаного невеликого шматка тіста зробити ковбаску, нарізати її на невеликі шматочки. Кожен шматочок розплющити і покласти начинку. Краї вареників зашпнути і варити в підсоленій воді 5-7 хвилин

Готові вареники дістати шумівкою, перекласти в каструльку і пересипати цукром, щоб не злиплися.

Смачного!

Ілюстрація 2: http://www.povarenok.ru/data/cache/2013apr/20/56/201635_97913-640x480.jpg

Питання: Хто допоміг Вишеньці визволити Цибуліно та його друзів? (Редиска; кум Часник; *Полуничка*).

І наостанок — Полуничка!

Ілюстрація:

<http://www.planetaskazok.ru/drzarubskaz/prikluchenijachipollino?start=10>

Текст 1:

«— Це я, — знову пропищав голосок, — я, Полуничка!.. Я в кімнаті сеньйора Помідора і розмовляю з вами по його таємному телефону. У мене для вас є звістка.

— Від кого?

— Від Цибуліно. Він каже, щоб ви не тривожилися! Він визволить вас із в'язниці!»

Відеоуривок: Чиполлино: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Б. Дежкін; сцен. М. Пашенко та ін.; худож. К. Чікін, В. Карп, Ф. Єпіфанова та ін.; комп. К. Хачатурян. — [Союзмультфільм, 1961]. — Електронн. відео-дані (1 файл: 38 хв. 12 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=o6xQDChpUR0>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Союзмультфільм на Youtube. — 20 хв. 14 с. – 20 хв. 54 с.

Текст 2: Полуниця — перша ягода, яку ми смакуємо на початку літа! Із неї можна зробити дуже багато смачних десертів. Наприклад, десерт із сметани і полуниці

Текст 3: Для цього десерту потрібно:

0,5 л. сметани

200 г. полуниці

1 стакан цукру

1 пакетик ванільного цукру.

Текст 4: Сметану збити за допомогою міксеру. Наприкінці додати цукор. Полуницю почистити, помити і нарізати навпіл. Перемішати ягоди із сметаною.

Десерт готовий! Смачного!

Ілюстрація 2: <http://wowcook.net/deserti/desert-iz-smetany-s-klubnikoj.html>

Відеоуривок: Чиполлино: [електронний ресурс]: за мотивами однойменної казки Д. Родарі / реж. Т. Лісіциани; сцен. С. Маршак та ін.; оператор Д. Коржихін; комп. В. Казенін; в ролях Д. Родарі, О. Елістратов, В. Басов, Р. Зелена та ін. — [Мосфільм, 1972]. — Електронн. відео-дані (1 файл: 1 год. 20 хв. 47 с). — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=7fNEsf7fLes>, вільний. — Назва з екрана. — Рос. мова. — Канал користувача Dmitry Nazarov на Youtube. — 1 год. 20 хв. 00 с. – 1 год. 20 хв. 47 с.

Подорож іграшкового поїзда

*Літературна гра за казкою Д. Родарі
«Подорож Голубої Стріли»*

Обладнання. Ігрове поле, фішки, гральний кубик.

Правила гри. У грі можуть брати участь 4-6 дітей. Мета гри — дістатися до фінішу, пересуваючи свою фішку на стільки клітинок ігрового поля, скільки випаде крапинок на кубику. Якщо гравець потрапляє на клітинку із картинкою, він повинен відповісти на питання: якщо відповідь вірна — має право одного чи двох додаткових ходів, якщо невірна — пропускає хід.

Питання до гри.

1. Який титул присвоїла собі Фея? (*Синьйора, майже баронеса*).
3. Назвіть повне ім'я головного героя казки. (*Монті Франческо ді Джузеппе*).
5. Скільки іграшок було на вітрині іграшкового магазину? (*12*).
8. Хто порадив іграшкам вирушити до Франческо на Голубій Стрілі? (*Песик Курдуплик*).
10. *Голуба стріла вирушає у дорогу (додатковий хід).*
16. *Перша зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).*
Де Голуба Стріла зробила першу зупинку? (*У підвалі*).
Як звали хлопчика, який спав у підвалі? (*Джампаоло*).
Хто залишився з Джампаоло? (*Жовтий Ведмедик*).
19. Фея пролітає над Голубою Стрілою (*Пропустити хід*).
24. *Друга зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).*
Кого знайшли у під'їзді іграшки? (*Дівчинку, яка замерзала від холоду*).
Хто залишився разом із дівчинкою? (*Лялька Роза*).
До кого потрапила лялька після смерті дівчинки? (*До доньки поліцейського*).
28. *Губиться слід Франческо (пропустити хід).*
31. Хто з пасажирів Голубої Стріли загинув під снігом? (*Генерал*).
34. Хто знайшов Жовту Канарку? (*Нічний сторож*).
39. *Третя зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).*

- З ким зустрівся Пілот у пошуках Франческо? *(Із пам'ятником).*
Ким був Пам'ятник за життя? *(Патріотом Італії).*
Яким чином він допоміг іграшкам? *(Підказав, як шукати Франческо).*
42. Четверта зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).
Де Голуба Стріла зробила чергову зупинку? *(Біля в'язниці).*
Хто підказав їй поїхати до в'язниці? *(Пам'ятник).*
Хто забажав стати подарунком для дітей в'язня? *(Пілот і лялька Нера).*
47. Який викуп віддала Фея Індіанцям? (Список дітей).
50. Порожній дім Франческо (пропустити хід).
54. Мотоцикліст показує Голубій Стрілі дорогу до дітей (додатковий хід).
60. Хто захопив Франческо? (Злодій).
64. П'ята зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).
Чому страждали Ляльки-Артистки? *(У них не було сердець).*
Хто намалював серця Лялькам-Артисткам? *(Червоний Олівець).*
Як звали хлопчика, у якого вони залишилися? *(Паоло).*
67. Як звали хлопчика, у якого залишилися Капітан Півбороди з Вітрильником? (Маріно).
70. Шоста зупинка (два додаткових ходи у випадку вірної відповіді).
Як звали хлопчика, який мріяв стати художником? *(Франко).*
Що було з речами, які намалювали йому Олівці? *(Ці речі оживали).*
За допомогою якого предмета Франко спілкувався з людьми, які не сплять вночі? *(Телефон, який намалював Чортій Олівець).*
73. До кого потрапила Голуба Стріла? (До хлопчика Роберто, який врятував поїзд).
76. Що сталося із песиком Курдупликом? (Він ожив, навчився гавкати і знайшов Франческо).
79. Де почав працювати Франческо після новорічних пригод? (У Феї).

Інформаційні джерела

Беньямінова Ж. Казкова подорож до царства балету : («Музичне мистецтво», 5-й клас) / Ж. Беньямінові // Мистецтво в школі (музика, образотворче мистецтво, художня культура). — 2014. — № 12. — С. 12-15.

Григоренко О. Урок з вивчення збірки Дж. Родарі «Казки по телефону» / О. Григоренко // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2012. — № 10. — С. 39-41.

Гура Л. Фантазія в країні дитинства : формування мовленнєвої компетентності дітей засобами ТРВЗ та «Граматики фантазії» Джанні Родарі : [добірка матеріалів] / Л. Гура // Дит. садок (Шк. світ). — 2012. — № 46. — С. 1-31. — Бібліогр.: С. 31.

Джанні (Джованні) Родарі [Електронний ресурс] : 90 лет со дня рождения // Семейное чтение. — 2010. — № 3. — Adobe Acrobat.

Кадо́б'янська Н. Література ХХ століття : розділ довідника «Світова література від давніх часів до наших днів», фрагмент / Н. Кадо́б'янська, Л. Удовиченко // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закладах України. — 2010. — № 5. — С. 15-23.

Коваленко О. Діти не можуть убивати! : казки Джанні Родарі друкували... на шпальтах комуністичної газети / О. Коваленко // Освіта України. — 2012. — 27 лют. — С. 15.

Ляшенко І. Розвиток здібностей учнів до словесної творчості / І. Ляшенко // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2014. — № 5. — С. 21-23.

Макарова, Елена Ивановна. Как мы читали Джанни Родари : чтение детское и недетское : я иду на урок / Е. Макарова // Б-ка в школе (Первое сентября). — 2010. — 16-30 апр. — С. 29-33.

Ролева Л. Фантазии Джанни Родари : литературное путешествие по страницам любимых книг... / Л. Ролева // Читаем, учимся, играем. — 2012. — № 12. — С. 8-10. — Бібліогр.: С. 10.

Сальникова Е. Секрет бессмертия от Джанни Родари / Е. Сальникова // Б-ка в школе (Первое сентября). — 2010. — 1-15 мая. — С. 28. — Рец. на кн.: Родари, Дж. Жил-был дважды барон Ламберто, или Чудеса острова Сан-Джулио / Дж. Родари.

Тетеріна О. Володар світу фантазій : (до 90-річчя від дня народження видатного італійського чарівника слова Джанні Родарі) / О. Тетеріна // Початк. шк. — 2010. — № 10. — С. 57-59.

Шуман О. Тайна Чиполлино... : [мандрівка сторінками казки Д. Родарі «Приключения Чиполлино»] / О. Шуман, О. Рябовол // Шк. б-ка. — 2014. — № 8. — С. 86-87.

*Методичні поради до 95-річчя від дня народження
італійського дитячого письменника Джанні Родарі*

Планета казок від батька Цибуліно

Укладач
ОСАДЧА Юлія Володимирівна

Літературний редактор: Кійко Н. М.

Комп'ютерна верстка: Кійко Н. М.

Підписано до друку 19.06. 2015 р.
Зам. № 10. Тираж 75 прим.

Видавць та виготовлювач:
НБУ для дітей
Вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
[mail: library@chl.kiev.ua](mailto:library@chl.kiev.ua)

Вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс: 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
[mail: library@chl.kiev.ua](mailto:library@chl.kiev.ua)